

5.4.2023

Esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan keskittämistä valmisteleva työryhmä

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan esteettömyysdirektiivin ja saavutettavuusdirektiivin perusteella tehtävän esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan keskittämistä Liikenne- ja viestintävirastoon.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 17.4.2023 – 31.12.2024.

Tausta

Työryhmän asettamisen taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EU) 2019/882 (jäljempänä esteettömyysdirektiivi), joka on pantu kansallisesti täytäntöön lailla eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista (102/2023) sekä eräisiin muihin lakeihin tehdyillä muutoksilla. Lait tulivat voimaan 1.2.2023.

Esteettömyysdirektiivi kytkeytyy Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (jäljempänä saavutettavuusdirektiivi). Esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiiveissä asetetut tavoitteet ja vaatimukset luovat tarpeen tuotteiden esteettömyyden ja digitaalisten palvelujen saavutettavuuden yhteisarvioinnille ja -valvonnalle. Digitaalisia palveluja ei voida käyttää ilman tuotetta, vaan ne muodostavat käytännössä kokonaisuuden, jota tulisi arvioida ja valvoa kokonaisuutena, jotta esteettömyysvaatimusten tehokas toimeenpano voidaan varmistaa. Tähän kokonaisuuteen liittyvät valvontatehtävät kuuluvat nykyisin kahden eri tahon vastuulle. Esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 41/2022 vp) on esitetty tavoite keskittää valvontatehtävä yhdelle viranomaiselle ennen esteettömyysdirektiivissä säädetyn valvonnan alkamista 28.6.2025. Hallituksen esityksessä todetaan, että valvontatyön keskittämisen valmistelun on tarkoitus alkaa heti, kun lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on hyväksytty.

Jo ennen esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019, jäljempänä digipalvelulaki) saavutettavuusvaatimuksia valvovana viranomaisena. Aluehallintovirastossa valvonta on organisoitu tehtäväksi saavutettavuusvalvonnan yksikössä. Liikenne- ja viestintävirasto puolestaan valvoi jo entuudestaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014)

noudattamista. Laissa ja siihen liittyvissä asetuksissa säädetään osaltaan viestinnän esteettömyydestä. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto toimi jo aikaisemmin eräiden liikenteen tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Esteettömyysdirektiivin toimeenpanon myötä sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston että Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät lisääntyivät merkittävästi niiden aikaisemmista saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvistä tehtävistä.

Esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan järjestämisestä vastaisuudessa on laadittu esiselvitys, joka on valmistunut 31.1.2023. Ennakkokäsitys siitä, että valvontatehtävän keskittäminen yhteen viranomaiseen olisi kansalaisten ja toiminnanharjoittajien edun mukaista ja että esteettömyysdirektiivin mukaisten tuotteiden sekä esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiivien mukaisten digitaalisten palvelujen valvonta keskitettäisiin Liikenne- ja viestintävirastoon, ei muuttunut esiselvitysvaiheen aikana. Valvontatehtävien keskittäminen tehostaisi esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan toiminnan kokonaisuutta sekä parantaisi neuvonnan ja valvonnan laatua. Esiselvityksessä ei ilmennyt tietojärjestelmiin liittyviä tai muitakaan esteitä tehtävänsiirrolle. Valvontatehtävien yhdistämisestä ei arvion mukaan aiheutuisi myöskään merkittäviä kustannusvaikutuksia. Esiselvityksen mukaan perustelluin vaihtoehto tehtävänsiirron ajankohdaksi olisi 1.1.2025.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiiveihin perustuvien valvontatehtävien siirtämisestä Etelä-Suomen aluehallintovirastosta Liikenne- ja viestintävirastoon sekä tehtävänsiirron edellyttämiksi asetusmuutoksiksi.

Työryhmän tehtävänä on ohjata tehtävänsiirron toimeenpanoa. Valvontatehtävien keskittäminen toteutettaisiin siten, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikön digipalvelulakiin perustuvat valvontatehtävät ja tehtäviin osoitetut määrärahat siirrettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle. Samalla Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikössä työskentelevä henkilöstö siirrettäisiin virkasiirtona Liikenne- ja viestintävirastoon.

Ehdotus hallituksen esitykseksi on tavoitteena valmistella siten, että esitys voitaisiin antaa eduskunnalle alkuvuodesta 2024. Lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta. Säädosmuutosten hyväksymisen jälkeen työryhmä seuraa ja ohjaa virastoja toimeenpanossa.

Työryhmä ohjaa henkilöstön siirron toimeenpanoa ja henkilöstön siirrosta aiheutuvien toimitila- ja muiden mahdollisten tarpeiden selvittämistä. Hankkeessa on osaltaan huolehdittava myös siitä, että yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa (1233/2013) säädetty velvoitteet tulevat täytetyiksi.

Työryhmän tulee ottaa työskentelyä ja aikataulua suunnitellessaan huomioon se, että siirtyvien toimintojen sisällyttämiselle osaksi Liikenne- ja viestintäviraston organisaatiota ja toimintoja varataan riittävästi aikaa. Sama koskee myös Palkeiden vastuulla olevia talous- ja henkilöstöhallintoon liittyviä toimenpiteitä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvontayksikön resurssit lisääntyvät esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa koskevan hallituksen esityksen mukaan kolmella henkilötyövuodella vuonna 2025. Näiden virkojen perustamisen ajankohta ja täyttäminen tulee ottaa hankkeessa huomioon.

Työryhmän tulee selvittää valvontatyökalu Salvian ja vireillä olevien asioiden siirtoon liittyvät yksityiskohdat. Tässä tulee huomioida tarve teettää siirtyvälle tietojärjestelmälle tietoturva-auditointi.

Organisointi

Puheenjohtaja

Mikko Saarinen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö, valtionhallinnon kehittämisosasto

Jäsenet

Markus Rahkola, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, JulkICT-osasto

Roosa Patrakka, ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö (varapuheenjohtaja)
Marlene Suominen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Eetu Komi, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Sanna Sinisalo, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Tiina Aaltonen, projektipäällikkö, Liikenne- ja viestintävirasto
Matti Lanu, asiantuntija, Liikenne- ja viestintävirasto

Pysyvä asiantuntija

Emilia Laitala, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, JulkICT-osasto

Sihteeri

Taru Alanaatu, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, valtionhallinnon kehittämisosasto

Työryhmän työ tehdään virkatyönä. Muut kulut maksetaan momentilta 28.01.01.

Virastoissa tapahtuva valmistelu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto asettavat itse tarpeellisen määrän työ- tai valmisteluryhmiä, joiden tehtävänä on omalta

osaltaan suunnitella organisaatioon ja toimitiloihin sekä työtehtäviin ja toimintoihin tarvittavat muutokset ja niiden toteuttaminen. Virastojen tulee saattaa valmistelussa olevat asiat toimeenpanoa ohjaavan työryhmän tietoon. Virastojen tulee myös omalta osaltaan huolehtia uudistukseen toteuttamiseen liittyvästä viestinnästä ja tiedottamisesta, jotta annettava tieto olisi riittävää, ajantasaista ja oikea-aikaista sekä kaikkien henkilöstöryhmien, sidosryhmien ja tiedotusvälineiden tarpeet huomioon ottavaa.

Kuntaministeri

Sirpa Paatero

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Juha Sarkio

Jakelu

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvä asiantuntija ja sihteeri

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Sosiaali- ja terveysministeriö
 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 Liikenne- ja viestintävirasto
 JHL ry
 JUKO ry
 Ammattiliitto Pro ry